

INDEX ANALYTICUS

PROOEMIUM Pag. III

DISPUTATIO I.

DE RELIGIONE GENERATIM

Art. Primus — Germana religionis notio traditur.

Religionis etymon — a relegendo: Tullius; a religendo: S. Aug.; rectius a religando: Lactantius — Religio quoad rem — stricto sensu vinculum dicit hominem Deo coniungens — declaratio — Religio duplices habet actus; *immediatos*, ut adoratio; *mediatos*, ut opera misericordiae — Religio *theoretice* spectata summa veritatum complectitur; *practice* summam officiorum — spectatur *subiective*, in ipso homine; vel *objiective*, in semetipsa — Definitur: «Virtus qua vero Deo debitus honor et cultus redditur» D. Thomas — hic redeunt definitiones a S. Augustino, Taparelli, etc. traditae — Religio dividitur in veram et falsam — in naturalem et supernaturalem — in primaevam, iudaicam et christianam — quid quaevis — Falsae sententiae — Pseudomystici religionem collocant in nuda exteriorum operum praxi — Sentimentalistae in sensu quodam spirituali — materialistae in instinctu religioso — Pantheistae in sensu infiniti, etc. paucis refelluntur . . . Pag. 1-7

Art. Secundus — An aliquam religionem admittere necesse sit.

§ I. Declaratur status quaestions.

Quaestiones tractari solitae, sc. an aliqua religio exsistat — an sit veluti physice necessaria — an homini utilis — ex argumentis, quibus obligatio aliquam religionem profitendi evincitur, solutae manent. Hic proprie quaestio non de religione revelata, sed de aliqua religione in genere — Militat thesis contra Atheos, Pan-

theistas, Materialistas, Fatalistas — magis directe impedit indiffer-
entistas absolutos — Eudaemonistarum et Machiavelli sententia
iisdem argumentis evertitur Pag. 8-10

§ II. Solvitur proposita quaestio.

- 1 PROP. I. — 1. *Ex principiis naturali lumine notis evidenter ostendit inesse homini moralem necessitatem religionem profitendi —*
2 *nec absque religione moralis obligatio esse aut concipi potest. A vero ergo aberrant qui humanae rationis autonomiam ita statuunt, ut ipsam unicam boni et mali arbitrum, ac sibi ipsi legem esse doceant 10-17*

1^a PARS: p. 10-14; 2^a PARS: p. 14-17.

Art. Tertius — An religio necessaria sit societati.

§ 1. Exponitur status quaestionis.

Societatem sine religione consistere posse ac tuto gubernari quinam
doceant — Baylius — R. Owen — Erroris origo in *atheismo* philosophico
elapsi saeculi — ex neglectu religionis quae mala profluant
— Pius IX — Encycl. *Quanta cura* 17-18

§ II. Solvitur proposita quaestio.

- 3 PROP. II. — *Religio, quae est unicum iuris iustitiaeque fundamen- tum, ita civili societate est necessaria, ut haec sine illa non possit salva consistere. Qui ergo politicum atheismum inducere conantur, verae iustitiae legitimoque iuri materialem vim substituunt; atque sub specie progressus, civilis societatis ruinam vere moluntur.* 19-23

SCHOLION. Aliquid attingitur de *Cultu* — Cultus est exercitium Religionis — comprehendit omnes actus huius virtutis — Dei cultus alterius omnino ac superioris rationis ac cultus Sanctorum et B. V. M. — hinc proprie dicitur *Latria* — triplices complectitur actus: *mentis, cordis, et corporis* — hinc divisio in cultum *internum* et *externum* — qui *privatus* est vel *publicus* — necessitas cultus tum interni, tum externi, tum publici paucis demonstratur — Respon- detur cavillationibus Tomassii et Kantii 23-28

Art. Quartus — An indifferens sit quamlibet religionem profiteri.

§ 1. Exponitur status quaestionis.

Indifferentismus duplex: *absolutus* alias, antea explosus; alias *relati- vus*, hic expendendus — hic autem *particularis* est vel *universalis* — Universalis contendit omnes religiones esse aequae bonas — particularis docet quidem unam esse veram religionem, sed inter hanc

eiisque sectas nullum essentiale discrimen esse arbitratur — utrumque denuntiat Pius IX — Encycl. *Qui pluribus* — Syllabus — In thesi praecipue agitur de indiff. relativo universalis — Idem error sub forma tolerantiae Religiosae — quae duplex: *dogmatica* et *civilis* — vel sub forma *libertatis conscientiae, libertatis cultuum*, etc. — Liber- tatis notio paucis declaratur — quid Liberales contendant — quid Ecclesia dicat de *Liberalismo* — Tolerantia politica admittine pos- test? — *absolute*, nunquam — *hypothetice*, seu in quibusdam circum- stantiis potest — quod tamen Romani Pontificis iudicio est relinquendu — Rei declaratio ex Becano, Tarquini et Divo Thoma. Pag. 29-35

§ II. Reicietur tolerantia dogmatica.

- 4 PROP. III. — *Una est vera religio, quam omnes homines amplecti ac profiteri tenentur; adeoque impium et absurdum est systema de tolerantia dogmatica, qua cuique ius tribuitur libere cogitandi et lo- quendi de religione, cumque Deo cultum exhibendi, quem pro regio- num populorumque varietate, aut pro suo quisque lubito meliorem existimet 36-41*

§ III. Statuitur vera doctrina de tolerantia civili.

- 5 PROP. IV. — 1. *Unitas in vera religione ad verum civilis societatis bonum per se apprime conductit — 2. atque suprema auctoritas ius habet et officium illam conservandi ac promovendi — 3. si tamen gra- viora quandoque mala ex illa timeantur, ad ea vitanda poterit plu- ralitas cultum tolerari. Civilis ergo seu politica tolerantia non ab- solute, sed hypothetice tantum potest 42-47*

1^a PARS: p. 42-45; 2^a PARS: p. 46-47.

§ IV. Difficultatibus satisfit.

Dicunt tolerantiam *politican* debere *absolute* admitti 1. quia auto- ritati civili ius nullum est religionis unitatem promovendi aut conservandi, caret quippe infallibilitate. — Societas civilis nihil potest in iis, quae ad religionem spectant — habet finem diversum, et ex fine, iura — 3. Secus idem ius heterodoxis quoad falsam religionem competet — 4. Nec ullum periculum timendum, quippe veritas errore potior — 5. quia libertate gaudemus — pax turbaretur — animi ab Ecclesia alienarentur — His omnibus respondeatur. 47-54

Art. Quintus — An possibilis sit divina revelatio.

§ 1. Quaedam de revelationis natura praestituuntur.

Religio necessaria ex dictis — una potest esse vera — quae nam — an revelata — tractationis ratio — Constitutio *Dei Filius* — Reve- latio in sensu universalissimo dicit *manifestationem veritatis* — est *humana* si ab homine fit — *divina* si a Deo — de hac agitur — haec alia *naturalis*, alia *supernaturalis* — quae proprie dicitur *Re- velatio* — est: « veritatum manifestatio a Deo facta per medium

extra vires naturae positum» — spectato subiecto revelante est mediata vel *immediata* — spectato medio est *sensitiva, imaginaria, intellectualis* — spectari potest *subjective et obiective* — Revelationis obiectum duplex — complectitur etiam *mystera*, veritates sc. quae absolute et per se rationis captum excedunt — declaratio — Adversarii hac in re sunt Naturalistae et Rationalistae — illi simpliciter revelationem negant, hi videntur eam admittere, sed nomine tenus — utrique excludunt omnia mysteria — aliqui impetunt tantummodo possibilitatem revelationis mediatae. Pag. 55-62

§ II. Solvitur proposita quaestio.

PROP. V. — *Divina revelatio, seu manifestatio veritatis per medium naturae indebitum, sive 1. immediata 7(2). sive mediata possibilis dicenda est 8(3).* *Imo non modo veritates, ad quas naturalis ratio pertingere potest; sed etiam mysteria, seu veritates absolute et per se rationis captum excedentes, supernaturalis revelationis ambitu contineri posse evidenter ostenditur.* 62-70

1^a PARS: p. 62-65; 2^a PARS: p. 65-66; 3^a PARS: p. 66-70.

In fine theseos quibusdam obiectionibus occurritur.

Art. Sextus — An divina supernaturalis revelatio sit necessaria.

§ I. Exponitur status quaestionis.

Ecclesiae documenta — Revelationis obiectum duplex: veritates quae per se imperviae non sunt humanae rationi; aliae quae rationem humanam absolute superant — Revelatio absolute necessaria supposita elevatione — necessaria etiam quoad veritates ordinis naturalis — de his agitur in hac thesi — agitur de illis verit. ordinis naturalis ad religionem pertinentibus — quatenus cognoscendae sint ab omnibus hominibus, a toto humano genere — praescindimus a modo supernaturali eas cognoscendi, qui modus absolute exigeret revelationem — quaestio versatur circa ipsam *substantiam cognitionis* et quidem in *praesenti ordine* — harum veritatum revelatio necessaria est — contra Rationalistas — ista porro necessitas non *physica et absoluta* est — contra Traditionalistas — sed moralis — ob moralem, in qua genus humanum versatur, impotentiam eas cognoscendi — quid haec — in quo a physica impotentia differat. 71-77

§ II. Solvitur proposita quaestio.

PROP. VI. — *Tantum abest ut omnes religionis veritates ex nativa humanae rationis vi derivent, ut, vel si agatur de veritatibus ad naturalem religionem pertinentibus, ea sit moraliter impotens ad eas assequendas: in praesenti enim humani generis conditione, nequeunt illae ab omnibus expedite, firma certitudine, et nullo admixto errore absque revelatione cognosci* 77-86

Art. Septimus — An omnis religiosae veritatis cognitio jugi rationis progressui, exclusa revelatione, attribui possit.

§ I. Exponitur status quaestionis.

Ecclesiae documenta — Encyclica *Qui pluribus*. Syllabus; Constitutio *Dei Filius* — Duplex error — 1. Revelationem rationi subiicientium — reiectus in tract. *de Virtutibus* — 2. Progressistarum — Progressus quid — eius natura paucis declaratur — est mutatio in melius — S. Thomas, S. Augustinus — Rationis progressus admittendus — non modo *negativus*, repudiando sc. errores qui veritatibus antea cognitis admiscebantur — sed etiam *positivus*, qui est plenior veritatis assecutio — at non necessario *continuus* — praesertim in Religione — secus docent Rationalistae et Naturalistae — istorum sistema exponitur — Religiones omnes, etiam prorsus oppositas, veluti relative veras atque sua aetate legitimas considerant — quare supponunt theoriam de *veritate relativa et mutabili* — quam theoriam *Electici Galliae et Pantheistae* diserte asserunt. . . . Pag. 86-92

§ II. Solvitur proposita quaestio.

10(1) PROP. VII. — 1. *Divina revelatione reiecta, nequit humanum genus ab ignorantia veritatum circa naturalem legem et religionem, philosophiae aut philosophorum ope revocari.* (Neque ad id iuverit progressus humanitarius a rationalistis confutus: qui — 2. si continuus adstruitur, historiae ac experientiae contradicit) — (3. si insuper ad religionem transfertur, quatenus religiones omnes unius primitive religionis diversae formae successive perfectiores esse dicuntur, impius est et absurdus) — (4. si denique eo nomine adstruitur, quod omnis veritas relativa est et mutabilis, non modo absurdus et impius est, sed omnem etiam humanae cognitionis certitudinem pessimadat.) 92-102

1^a PARS: p. 92-95; 2^a PARS: p. 95-98; 3^a PARS: p. 98-99;
4^a PARS: p. 99-102.

Art. Octavus — Notarum revelationis indoles et necessitas adumbratur.

Media revelationis cognoscendae dicuntur *notae, criteria, motiva credibilitatis* — necessitas cognoscendi, et quidem cum certitudine, factum revelationis facile ab omnibus intelligitur — probatio diserte data in tract. *de Virtutibus*; hic tantum innuitur — inde infertur *dari posse* aliqua media revelationis *certo cognoscendae* — immo *dari*, facta hypothesi revelationis — quaenam sunt — Rationalistae qui nomine tenus revelationem admittunt, censem unicum medium esse « doctrinae conformitatem cum principiis rationis » — sed perperam — id ostenderet doctrinam esse veram, at nullo modo

eam esse revelatam — hoc criterio recepto quaelibet doctrina mysteria continens deberet excludi — Plures Protestantes asserunt criterium revelationis esse ipsam revelationem, quatenus vel per *spiritus testimonium*, vel per *quemdam instinctum* immediate unicuique revelatio innescat — error reiectus in tract. *de Virtutibus* — Vera doctrina — ex criteriis revelationis: 1° alia sunt *negativa* — horum praecipuum est conformitas doctrinae, quae revelata exhibetur, cum principiis rationis — cum moribus: cum aliis capitibus doctrinae revelatae — quod criterium non est *per se* necessario adhibendum — raro cum fructu adhiberi potest — 2° alia *positiva* — quorum quaedam *intrinseca*, perfectio, sublimitas, pulcritudo doctrinae — quaedam et praecipua, *extrinseca*: miracula, prophetiae — de postremis praecipue quaestio . . . Pag. 103-109

Art. Nonus — Utrum miracula sint possilia.

§ I. Germanus conceptus miraculi declaratur.

Quaestions momentum — Miraculi possilitas definita in Concilio Vaticano — Miraculum a mirando — ut admiratio moveatur requiritur ut causa occulta sit, quoad se et quoad nos — et ut contraria dispositio sit in re — horum declaratio — 1° Prima conditio ad miraculum est ut sit praeter ordinem naturae — huius defectu *creatio* et *instificatio* impii, etsi a solo Deo fiant, miracula non sunt — ordo naturae triplex: particularis, universalis, universalissimus, prout *vel* unum tantum ens, *vel* omnia creata simul, *vel* ipsa ordinatio divina spectatur — effectus aliquis non ideo est miraculum quia est praeter ordinem naturae particularem — debet esse praeter universalem ordinem — licet non sit praeter universalissimum; nihil quippe fit praeter divinam ordinationem — superat omnem naturam creatam — quid natura, quid ordo et cursus naturae — modi possibles operandi miracula — ea non sunt contra naturam *simpliciter*, sed tantum *secundum quid*, propter potentiam obedientiam — sunt contra ordinem *physicum* non *moralem* — 2° Altera conditio: causa occulta — Deus — an etiam Angelus? — hic quaestio de *causa principali efficiente vi sua naturali* — veritas operis a veritate miraculi distinguenda — quoad veritatem operis, quaedam angeli facere possunt — per motum localem, vel applicando activa passivis — dependenter tamen a Deo — non quoad veritatem miraculi — ratio — miraculorum partitiones ex S. Thoma . 109-122

§ II. Solvitur proposita quaestio.

14 PROP. VIII. — Habita ratione tum ordinis in rebus existentis, tum divinorum attributorum, miracula, seu « eventus totius naturae creatae facultatem, ordinemque consuetum excedentes » nullam involvere repugnantiam dicenda sunt; imo divinae virtutis perfectio, etiam prout naturali lumine innescit, potestatem ea patrandi sibi omnino vindicat 122-128

Art. Decimus — Utrum miraculis insit vis probandi id in cuius confirmationem fiunt.

§ I. Exponitur status quaestions.

Vis probandi *quoad se* — patet ex dictis — *quoad nos*, expenditur — necesse est ut certi simus de obiectiva miraculorum veritate — quae triplex est: *historica*, *philosophica* et *relativa* — quid quaeviis — possunt certo cognosci — adversarii inficiantur 1am, quia testimonium humanum probabilitatem tantum gignit; quia testes fallibilis sunt — Hume — 2am, quia vires naturae incomptae; quia vis diabolica potens — nec proinde licet homini cognoscere quinam sit eorum operum auctor — quid nos contendimus — sufficient ostendere nobis certo constare posse *quorundam* effectum Deum solum esse auctorem — 3am, quia gratia miraculorum est gratia gratis data — et homo posset uti ea potestate ad falsitatem roborandam — nec Deus eo in casu concurreret ad mendacium Pag. 129-134

§ II. Solvitur proposita quaestio.

15 PROP. IX. — (*Miraculis, si in confirmationem divinae revelationis adhibeantur, invicta vis inest eam probandi* 1. non modo *quoad se*, sed etiam *quoad nos*; *[nisi enim de omnibus et singulis, de multis tamen potest nobis cum certitudine constare]* — tum 2. ea vere sicut narrantur existisse — tum 3. ea vere esse miracula — tum denique 4. eadem ad revelatam doctrinam confirmandam fuisse patrata) 134-146

1^a PARS: p. 134-136; 2^a PARS: p. 136-139; 3^a PARS: p. 139-144

4^a PARS: p. 145-146.

Art. Undecimus — Utrum propheta sit possibilis, et quaenam sit eius vis probandi.

§ I. Exponitur status quaestions.

Prophetiae nominalis definitio — latissimo sensu propheta interpretator, compositor sacrorum hymnorum, doctor, immo quandoque cantor — sensu proprio et minus stricto prophetia est praedictio rei occultae — praeteritae, praesentis vel futurae — strictissimo sensu est « *praecognitio et praedictio certa eventus libere futuri* » — *huc redit definitio Cassiodori* — quae declaratur — Quaestiones tractandae — 1^a prophetiae possilitas — quod duo complectitur — a) utrum Deus ea quae libere futura sunt praescire possit — b) utrum eadem possit aliis manifestare — hoc alterum constat ex iis quae dicta fuerunt de revelationis possibilitate — illud primum impugnat dupli potissimum ratione — *vel* quia illa futura non habeant obiectivam veritatem — Voltaire — *vel* quia futurorum actuum cognitio libertatem destrueret — antiqua obiectio a

Scholasticis soluta, a Rationalistis renovata — Kant, Wegscheider — 2^a vis probandi prophetiae, seu eius cognoscibilitas — prophetia cum miraculo confertur — in quo convenient, in quo discrepant — quid probandum Pag. 146-154

§ II. Solvitur proposita quaestio.

- 17 PROP. X. — 1. Recta ratio evidenter ostendit, Deum futura libera cognoscere, eamque scientiam posse aliis communicare: prophetia igitur quae est certa eventus libere futuri praedictio, possibilis dicenda est. 2. Cum vero futurorum liberorum certa cognitio Deo soli competit; prophetia in revelatae doctrinae confirmationem prolata, divinae eius originis ineluctabile suppeditat argumentum. 154-164
1^a PARS: p. 154-159; 2^a PARS: p. 159-164.

DISPUTATIO II.

DE REVELATIONE CHRISTIANA

Religio revelata ex dictis possibilis, conveniens, necessaria — per miracula et prophetias certo cognosci potest — gradum facimus ad eiusdem existentiam — investigatio ad Christianam revelationem restringitur — ratio 165-166

Art. Primus — Utrum quatuor Evangelia et Actus Apost. sint libri authentici.

§ I. Exponitur status quaestionis.

Miracula et prophetiae *potissimum* colliguntur ex libris, qui apud nos *Sacrae Scripturae* auctoritatem habent — hi ut monumentum historicum hic considerandi — agitur in thesi de *authentia historica* quatuor Evangeliorum et Actuum Apostolorum — etiam de eorumdem *genuinitate et integritate* — authenticus liber non idem ac genuinus — integritas libri dicit immunitatem a corruptione — quae tripliciter contingere potest: interpolatione sc., mutilatione, sensus depravatione — quum ista tria non dantur, integritas est *substantialis* — huic si accedat immunitas a corruptionibus etiam accidentibus, integritas dicitur *absoluta* — in hac thesi satis erit probare integritatem *substantialem* horum *librorum* — De quatuor Evangelistis quaedam notantur 166-171

§ II. Solvitur proposita quaestio.

- 18 PROP. XI. — (Quod quatuor Jesu Christi Evangelia 1. genuina — 2. substantialiter integra — atque 3. veracia sint, tanta argumentorum vi demonstratur, ut nemo eorum historicam authentiam inficiari aut solum in dubium revocare possit, quin fidem omnem histori-

-19 Idem dicendum de Ac apostolorum usque argumentis probatur ac in thesi 18.

cam respuat, ac evidentibus rationis principiis pervicaciter contradicat) Pag. 171-187

1^a PARS: p. 171-178; 2^a PARS: p. 178-183; 3^a PARS: p. 183-187.

SCHOLION reiicit quaedam, quae contra genuinitatem, integritatem et veritatem Evangeliorum adduci solent 187-190

Art. secundus — An christiana revelationis veritas miraculis comprobetur.

- 20 PROP. XII. — (Miracula in christiana revelationis confirmationem edita tam multa sunt, tam splendida, ut cuiusque mens, nisi sponte cœcitat, facilime convincatur, religioni Christi divinam omnino originem esse adscribendam) 190-204

SCHOLION agit de mythica explicatione Strauss et Renan . 204-205

Art. Tertius — An Christi resurrectione veritas christiana religionis demonstretur.

- 21 PROP. XIII. — 1. (Quaemadmodum certo constat Christum non semel praedixisse se esse resurrecturum — ita 2. nullatenus dubitari potest 22+3rem ita contigisse, sicut ab eo fuerat praedicta) — 3. (Cum autem haec a mortuis resurrectio divinum opus sit, atque praecipuum fidei nostrae fundamentum; eadem, sive uti propheta, sive uti miraculum spectetur, christiana religionis veritatis invictum existit argumentum) 206-218

1^a PARS: p. 206-208; 2^a PARS: p. 208-215; 3^a PARS: p. 215-218.

SCHOLION. Quibusdam difficultibus satisfit 218-222

Art. Quartus — Utrum divina christiana religionis origo ex eius propagatione et conservatione rite probetur.

§ I. Quaedam praenotantur.

Propagation et conservatio Christianismi duplē vim probandi habet — 1° uti *miraeculum* — non in ordine physico, sed in ordine moralis — opus omnem humanam industriam ac potentiam superans — quin tamen media humana excludantur — 2° uti *propheta* — quo pacto — Christi Religio licet mente possit distinguiri, separari tamen nequit a Christi Ecclesia — ita quippe Religionem instituit ut Ecclesia esset — quid inde sequatur. 223-225

§ II. Solvitur proposita quaestio.

- 22 PROP. XIV. — Celerrima et universalis christiana religionis propagation, eiusque mirabilis perpetua conservatio 1. non semel clare a Christo praedicta — 2. factum est ob omnium oculos positum — 3. quod

nulla humana industria aut creata vi explicari potest, sed specialem postulat Dei protectionem; propterea cum ut propheta, tum ut miraculum, divinae eiusdem religionis origini iuge et infallibile reddit testimonium Pag. 225-246
1^a PARS: p. 225-227; 2^a PARS: p. 227-233; 3^a PARS: p. 233-246.

SCHOLION. Quid datis argumentis opponant Wegscheider et Gibbon. 246-249

Art. Quintus — *Utrum revelatio christiana contineatur solum in libris scriptis, an etiam in sine scripto traditionibus.*

§ I. Exponitur status quaestionis.

Quaestionis limites — quaeritur, utrum praeter verbum Dei scriptum admittendae sint orales traditiones — 1° Traditionis conceptus — latissimo sensu traditio importat quamlibet doctrinam aut institutum quocumque modo ad posteros transmissum — haec traditio considerari potest *objective, active, complexive* — sensu minus lato traditio restringitur ad id quod transmittitur *sine scripto* — sensu stricto et theologicō complectitur id tantum quod ad fidem et mores spectat, viva voce ad nos transmissum — de hac nos hic agimus — 2° Traditionis partitiones — *a) ratione obiecti traditio dispescitur in dogmaticam et moralem — b) ratione subiecti, in universalem et particularem — c) ratione durationis, in perpetuam et temporaneam — d) ratione obligationis, in necessariam et liberam — e) ratione auctoris, in divinam, apostolicam et ecclesiasticam — et apostolica subdividitur in simpliciter apostolicam et apostolico-divinam — quid quaevis — iis non eadem inest probandi vis — hinc quaerunt catholici criterium quo simpliciter apostolica a divina traditione discernatur — pro quo inspicienda ipsa traditionis materia — *a quo ac quomodo* proponatur aliqua doctrina vel institutum — suprema regula est Ecclesiae iudicium — 3° Quid novatores contendant quoad traditiones earumdemque probandi vim — quid Ecclesia Catholica — Concilium Tridentinum. 249-256*

§ II. Solvitur proposita quaestio.

24 PROP. XV. — *(Christiana revelatio non modo continetur in libris scriptis, 1. sed etiam in sine scripto traditionibus, quae ipsius Christi ore ab Apostolis acceptae, aut ab ipsis Apostolis Spiritu Sancto dictante quasi per manus traditae ad nos usque pervenerunt) — 2. Imo tanta est christiana traditionis amplitudo, ut tum dogma exhibeat in Scripturis contenta, tum aliorum plurium fons unicus existat. Traditio igitur, spectato comprehensionis ordine, latius patet quam Scriptura.) 256-268*

1^a PARS: p. 256-263; 2^a PARS: p. 264-268.

§ III. Praecipuis objectionibus satisfit.

Objectiones *aliae* ex quibusdam Scripturae Saecrae testimoniis — quae testimonia ad tres classes reduci possunt — quatenus vel Scripturae docent nihil esse addendum verbo Dei — vel expresse docent Scripturas esse sufficietes — vel aperte damnant traditiones — horum testimoniorum verus sensus indicatur — et ostenditur ea nihil facere contra thesim — objectiones *aliae* ex dictis Patrum — sed Patres unanimiter ac perspicue, tum theoretice, tum practice, divinas traditiones admittunt — Ad recte intelligenda Patrum dicta, quoad apparentiam repugnantia, quaedam regulae statuuntur Pag. 269-276

Art. Sextus — *Utrum scripta SS. Patrum sint media conservandi ac cognoscendi divinas traditiones.*

§ I. Exponitur status quaestionis.

Monumenta in quibus traditiones reperiuntur, sunt multiplicis generis — hic agimus tantum de SS. Patribus, prout doctores sunt ac testes traditionis — *Pater Ecclesiae*, quid — Patres Ecclesiae dicuntur viri qui doctrina eminent — qui sanctitate florent — qui antiquitate vigent — qui expressa vel tacita Ecclesiae designatione gaudent — ad eam autem habendam, Ecclesia postulat dictas tres qualitates — quarum una vel altera deficiente, ceteris manentibus habentur *Doctores* aut *Scriptores Ecclesiastici* — in his sanctitatis eminentia, in doctoribus antiquitas desideratur — doctoris titulus ampliorem exigit doctrinam quam nomen Patris — In scriptis Patrum duplex doctrinae genus, *profana* et *sacra* — quoad priorem tanti valet eorum auctoritas, quanti rationes quas adducunt — quaestio est de *doctrina sacra* — de hac quaeritur quaenam sit PP. auctoritas — Excessus duplex — Novatores flocci faciunt Patrum auctoritatem — Jansenistis autem vel unius Patris auctoritas Ecclesiae auctoritati preeferenda videbatur — vera doctrina. 276-286

§ II. Solvitur proposita quaestio.

26 PROP. XVI. — 1. (*Consensus Patrum moraliter unanimis in rebus fidei et morum, irrefragabile exhibit divinae traditionis testimonium.*)

Neque necesse est, ut consensus ille directe ac immediate semper demonstretur; sed optime infertur — 2. ex explorato occidentalium omnium suffragio — 3. ex testimonio plurium doctrinae ac fama insignium, qui diversis aetatibus floruerent, ceteris non reclamantibus. — 4. imo ex paucorum etiam testimonio, si in iis rerum adiunctis feratur, ut evidens sit, illud communem Ecclesiae fidem referre 286-295

1^a PARS, p. 286-290: 2^a PARS: p. 290-292; 3^a PARS: p. 292-293;
4^a PARS: p. 294-295.